

Notițe bibliografice

ale iconografiei bizantine. pentru a putea ne adânci cât mai mult în taina acestor ființe celeste, Peers ne provoacă la contemplație, oferindu-ne ca motiv pentru aceasta imaginea disjunctivă ce o creează imaterialitatea ontică a acestor ființe și materialitatea reprezentării acestora.

Drd. Mădălin Enciu

Sistematice

Sfântul Nicolae Velimirovici, *Prin fereastra temniței*, trad. Ionuț și Sladj-na Gurgu, Ed. Predania București 2009, 254p., ISBN 978-973-87621-3-8

Cartea Sfântului Nicolae Velimirovici este glasul de tânguire al acestui sfânt contemporan, care plânge pe ruinele evlaviei și cinstirii tradiționale a poporului sârb. În paginile cărții autorul își manifestă indignarea față de pătrunderea ateismului în Serbia, prin oameni care au studiat în Apus și care au otrăvit cu *neștiința* lor tot poporul binecredincios. În locul lui Dumnezeu s-a înălțat *omul* ca ideal și idol. De asemenea, în paginile cărții, sunt mărturiile ale experiențelor pe care le-a avut Sfântul Nicolae Velimirovici, prin locurile unde a fost. Fiecare întâmplare este o mărturie a prezenței și lucrării lui Dumnezeu în viața Sfântului Nicolae....”*oamenii care simt prezența lui Dumnezeu în viața lor au nădejde în Dumnezeu, se roagă lui Dumnezeu și trec toate greutățile lor Celui Atotputernic*”. „Aruncă spre Domnul grija ta, și El te va hrăni”(Ps.54, 25), (p.206).

Pr. drd. Mihai Roșu

Ilarion Alfeyev, *Sfântul Simeon Noul Teolog și tradiția ortodoxă*, trad. de Ioana Stoicescu și Maria-Magdalena Rusen, ed. îngrijită de Pr. Eugen Drăgoi, Editura Sophia, București, 2010, 383 p., ISBN 978-973-136-179-6

Urmând firul comentariilor asupra scrierilor Sfântului Simeon Noul Teolog, la Editura Sophia apare o primă traducere a operei Episcopului Ilarion Alfeyev centrată pe viața, opera și învățătura Sfântului Simeon Noul Teolog și importanța acestuia în tradiția ortodoxă. Dacă în prima parte a lucrării aflăm date privitoare la contextul istoric, monahal, liturgic și scriptural al activării Sfântului, influența părintelui său duhovnicesc asupra Sfântului Simeon, în cea de-a doua parte autorul subliniază importanța locului Sfântului Simeon Noul Teolog în Ortodoxie atât prin scrierile care ne-au rămas în bună parte prin contribuția fiului său duhovnicesc Nichita Stithatul, dar și prin însăși viața sa sfântă drept exemplu de urmat pentru fiecare creștin-ortodox. Încă de la începutul lucrării ni se precizează câteva date referitoare la contribuția autorilor și a traducătorilor în ceea ce privește o mai bună cunoaștere a operei simioniene în general, date care sunt enunțate amănunțit în bibliografia de la sfârșitul operei. Astfel aflăm câteva informații privind viața Sfântului, despre educația primită ce l-a influențat în cugetare și viețuire, despre importanța cultului și a sfintelor slujbe prin care „trebuie să se pună în practică tot ceea ce se aude” la acestea (p. 103), despre împărtășirea continuă cu Sfânta Euharistie, despre teologia „lacrimilor” în viața fiecărui monah, legătura puternică între Sfântul Simeon și părintele său Simeon Evlaviosul. Începând cu partea a doua, autorul

Notițe bibliografice

subliniază câteva repere privind izvorul lecturilor zilnice ale Sfântului și totodată despre polemica triadologică, despre adevărata theologisire ce se dăruiește „numai acelor care au primit adevărata înțelegere de la Duhul” (p. 193), care vine numai din experiența harului Duhului Sfânt, despre structura tripartită a sufletului, pericardul inimii lăuntrice prin partea rațională, poftitoare și irascibilă care trebuie să conducă spre „simțirea mai presus de simțire”, tema îndumnezeirii, concluzionând cu posteritatea Sfântului în tradiția ortodoxă.

Drd. Silviu Ciută

Nicolae Cabasila, *Cuvântări teologice: la Iezechiel – Hristos – Fecioara Maria, Scrieri I, studiu introductiv și traducere diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2010, 236 p., ISBN: 978-973-7859-66-2*

După ce secolul IV a fost unul prin excelență închinat teologic deopotrivă hristologiei și mariologiei, secolul XIV nu putea să fie altfel. Nume precum Grigore Palama, Teofan al Niceei sau Nicolae Cabasila sunt tot atâtea personalități care au purtat un dialog teologic constructiv cu umaniștii epocii lor. Ultimul dintre ei, Nicolae Cabasila-Chamaetos, redevabil umanist isihast, laic, autor al unei spiritualități de factură liturgică și sacramentale, reprezentate de arhicunoscutele tratate *Viața în Hristos* și *Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii*, în aceeași tradiție, a vrut să le prezinte acestora mariologia drept „antropologie ideală integrală”, făcându-se astfel prin cuvântările sale „profetul adevăratului umanism”. Dacă în sec IV, în tumultul ereziilor și a asalturilor barbare, Grigorie din Nazianz avea să inspire prin *Cuvântările teologice* vreme de un mileniu o cultură *triadocentrică*, Nicolae Cabasila prin câteva cicluri de *Discursuri teologice*, în declinul tot mai vizibil al unei lumi în agonie, aducea mesajul unui „umanism hristo-mario-centric”. Volumul de față face obiectul traducerii în limba română a nouă *Discursuri teologice* (șase dintre ele pentru prima dată într-o limbă modernă) strâns legate prin tematică de *Viața în Hristos*. Unele probabil rostite într-un context liturgic, ne prezintă o altă latură a lui Cabasila: cea de predicator laic bizantin. Adevărate tratate în formă oratorică, cele nouă *Discursuri* alcătuiesc trei „trilogii”: – o trilogie *profetic-hristologică* care cuprinde trei exegeze tipologice ale viziunii inaugurale ale profetului Iezechiel ca prefigurări ale lui Hristos și Bisericii Sale; – o trilogie *hristologic-soteriologică* alcătuită din două discursuri la Pătimirile lui Hristos și unul la Înălțarea Lui; – o trilogie *mariologică* formată din trei discursuri la Nașterea, Buna Vestire și Adormirea Maicii Domnului. Astfel, moștenirea teologică cabasiliană desprinsă din *Discursurile* sale e aceea că mariologia poate fi înțeleasă numai dacă o punem lângă „hristocentrismul” viziunii sale: Maica Domnului e dependentă de Hristos, dar inseparabilă și necesară pentru El astfel că între mariologie și hristologie există o unitate ce se revelează în doi poli ai aceluiași mister al întrupării/îndumnezeirii. Criticat sau ignorat fără a fi măcar citit chiar de teologi ortodocși care s-au baricadat într-o atitudine de suspiciune sau de indiferență ostilă față de un Cabasila „catolicizant”, traducătorul român dorește să restituie adevărata poziție teologică operei cabasiliene în spiritul și continuitatea unor teologi precum Dumitru Stăniloae sau Panayotis Nellas.

Pr. drd. Crișan Cătălin